

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-4-15 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 18-27/446-216
Karar Tarihi : 08.08.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Adem BİRCAN,
Mehmet AYAN, Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER: Fatma ATAÇ, Mehmet Yavuz GÜNER, Nazif IŞIK

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : Mutlu Holding A.Ş.
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK,
Av. Öznur İNANILIR, Av. Bulut GİRGİN, Av. Berfu AKGÜN
Yıldız Mah. Çitlenbik Sokak No:12 34349 Beşiktaş/İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU:** Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayii A.Ş. ile Alacakaya Petrol Ürünleri İnşaat Otomotiv Servis Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. arasında akdedilen Disrtribütörlük Sözleşmesi'ne muafiyet tanınması talebi.

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 12.03.2018 tarih ve 2063 sayı ile giren ve eksiklikleri en son 04.07.2018 tarihinde tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 11.07.2018 tarih ve 2018-4-15/MM sayılı Muafiyet Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; bildirimde konu "Distribütörlük Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesi kapsamında olduğu, söz konusu Sözleşme'nin 2017/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2017/3 sayılı Tebliğ) kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığı, bununla birlikte Sözleşme'ye, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen tüm koşulları karşılması nedeniyle, bireysel muafiyet verilebileceği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı belirtilmektedir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(4) Mutlu Holding A.Ş. (MUTLU HOLDİNG) adına yapılan bildirimde; Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayi A.Ş. (MUTLU) ile Alacakaya Petrol Ürünleri İnşaat Otomotiv Servis Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (ALACAKAYA, distribütör) arasında akdedilen Distribütörlük Sözleşmesi'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinden muaf tutulması ve Distribütörlük Sözleşmesi'ne Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınması talep edilmiştir.

(5) Bildirim Formunda, Sözleşme'nin tip sözleşme olduğu, standart bir metnin bulunduğu ve bahse konu Sözleşme'ye muafiyet tanınması halinde MUTLU'nun sektördeki başka distribütörlerle de bu tip Sözleşme'yi akdedeceği ifade edilmiştir.

(6) Bildirim Formunda ayrıca Sözleşme'nin MUTLU'nun Mutlu ve Halk markalı aküleri için geçerli olduğu, MUTLU tarafından üretim ve/veya dağıtımı yapılan diğer akülerin (Çelik-

Kurt grubu ve Povver-Golden grubu aküler) ALACAKAYA ile imzalanan Sözleşme'nin kapsamına girmediği belirtilmiştir. Bununla beraber, diğer MUTLU grup markalarının dağıtımı, pazarlaması, satışı ve tanıtımı için ilgili bölgelere atanması planlanan distribütörlerle imzalanacak sözleşmelerdeki düzenlemelerde kısıtlı bazı değişiklikler yapılmasının planlandığı ifade edilmiştir.

- (7) MUTLU, bu bildirim kapsamında Sözleşme ve Sözleşme ile getirilen iş modeline bireysel muafiyet talep etmiştir. Bildirime konu Sözleşme'nin detaylarına ve bu Sözleşme'ye ilişkin olarak elde edilen bilgiler çerçevesinde yapılan tespit ve değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

G.1. İşlem Tarafları

G.1.1. Mutlu Akü ve Malzemeleri A.Ş. (MUTLU)

- (8) Merkezi Johannesburg'da bulunan ve Afrika, Avrupa, Ortadoğu ve Rusya'da enerji depolama ve otomotiv bileşenleri üretimi, dağıtımı ve satışı pazarında faaliyet gösteren Metair Investment Limited'in (METAİR) bünyesinde olan MUTLU Türkiye'de akümülatör üretimi ve geri dönüşüm tesislerinde atık aküden izabe ve rafine kurşun akü üretimi alanlarında faaliyet göstermektedir. MUTLU'nun oy hakları ve sermayesinin tamamına METAİR'in %100 iştiraki olan Mutlu Holding A.Ş. sahiptir.

G.1.2. Alacakaya Petrol Ürünleri İnşaat Otomotiv Servis Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (ALACAKAYA)

- (9) Kara taşıtları ile yedek parça ve ekipmanı satışı pazarında faaliyet gösteren ALACAKAYA kara taşıtlarına yönelik yedek parça ve ekipman distribütörlüğü alanında yaklaşık 170 yetkili satıcı kanalıyla faaliyetlerini sürdürmektedir.

G.2. Bildirime Konu Sözleşme ve İş Modeli

- (10) Bildirime konu Sözleşme'nin konusu, bağımsız satış sonrası pazarına satışı yapılan MUTLU'nun Mutlu ve Halk markalı *starter* (otomotiv) akülerinin belirlenen bölgelerde dağıtımı, pazarlanması, satışı ve tanıtımı için ALACAKAYA'ya münhasır yetki verilmesidir. Bildirim Formunda Sözleşme'nin tip sözleşme olduğu, bağımsız satış sonrası pazarında faaliyet gösteren diğer MUTLU distribütörleri ile de belirlenen diğer bölgeler için aynı Sözleşme'nin herhangi bir esaslı değişiklik yapılmadan imzalanmasının planlandığı belirtilmiştir.
- (11) MUTLU tarafından üretimi ve/veya dağıtımı yapılan diğer aküler (Çelik-Kurt grubu ve Povver-Golden grubu aküler) ALACAKAYA ile imzalanan Sözleşme'nin kapsamına girmemekle beraber, başvuru konusu Sözleşme ile söz konusu MUTLU grup markalarının dağıtımı, pazarlaması, satışı ve tanıtımı için ilgili bölgelerde atanması planlanan distribütörlerle imzalanacak sözleşmeler arasında çok kısıtlı ve rekabet hukuku açısından herhangi bir etki doğurmayan değişiklikler söz konusu olabilecektir. Dolayısıyla değerlendirmeler Mutlu ve Halk markalı aküler için geçerli olan sözleşmeler ile Çelik-Kurt ve Povver-Golden markalı akü grupları için geçerli olacak sözleşmeler arasında aynı kısıtlamaların düzenlendiği, farklı kısıtlamaların olmadığı kabul edilerek yapılmıştır.
- (12) MUTLU ile ALACAKAYA arasında imzalanmış olan Sözleşme'nin başlıca hükümleri aşağıdaki gibidir.

- (13) ALACAKAYA'ya münhasır yetkinin verildiği Sözleşme'nin 3. maddesinin devamında ALACAKAYA'nın kendisine tahsis edilen bölge dışına aktif satış yapamayacağı, pasif satış konusunda ise herhangi bir sınırlama getirilmeyeceği öngörülmektedir.
- (14) Sözleşme'nin 6.1. maddesinde MUTLU'nun ürünlerin satışına yönelik olarak ALACAKAYA'ya tavsiye satış fiyat listesi gönderebileceği ancak ALACAKAYA'nın bu fiyatları uygulayıp uygulamama noktasında serbest olduğu belirtilmektedir.
- (15) Sözleşme'nin 6.2. maddesi kapsamında distribütöre sağlanacak olan vade, tahsilat koşulları, indirimler ve primler düzenlenmektedir. Bildirim Formunda ödeme vadesi ve tahsilat koşulları arasında bulunan seyahat organizasyonu desteğinin yalnızca Mutlu ve Halk marka grubunun distribütörlerine sağlanacağı, diğer MUTLU grup markalarının (Çelik-Kurt grubu ve Povver-Golden grubu aküler) sözleşmelerinde yer almayacağı belirtilmektedir.
- (16) Sözleşme'nin 8. maddesinde Sözleşme'nin eki listede yer alan ürünler için asgari stok bulundurmaya dair hüküm bulunmaktadır. Söz konusu hüküm kapsamında ALACAKAYA'nın bir önceki yıl toplam akü alımlarının %(.....) fazlasına tekabül etmeyecek miktarda asgari stok tutacağı öngörülmektedir.
- (17) Sözleşme'nin 11. maddesinde distribütörün hurda akünün geri kazanım kanalları aracılığıyla toplanması konusunda serbest olduğu düzenlenmektedir. Ayrıca distribütör hurda akünün geri kazanımını MUTLU aracılığıyla sağlamak isterse uygulanacak olan hükümler bu maddede düzenlenmektedir.
- (18) Sözleşme, 5. maddesine göre, imza tarihinden itibaren bir yıl süreyle yürürlükte kalacak, sürenin bitiminde tarafların ortak yazılı anlaşması ile beş yıldan daha uzun süre yürürlükte kalmayacak şekilde yenilenebilecektir.
- (19) Bildirim Formunda ALACAKAYA'ya herhangi bir rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmeyeceği dolayısıyla ALACAKAYA'nın diğer teşebbüslerin ürünlerini de satma hakkının saklı kalacağı belirtilmiştir.

G.3. İlgili Pazar

G.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (20) İlgili ürün pazarı, belirli bir ürün ile tüketici gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından benzer olan ürünlerden oluşmaktadır. Başka bir deyişle ilgili ürün pazarı; ürün özellikleri, fiyatları ve kullanım amaçları bakımından tüketici tarafından ikame edilebilir sayılan bütün ürünleri kapsamaktadır. İlgili ürün pazarı tanımında talep ikamesinin yanında, talep ikamesine eşdeğer etkisi olduğu durumlarda arz ikamesi de hesaba katılabilmektedir.
- (21) Başvuru bakımından, ilgili ürün pazarı teşebbüslerin akdettikleri sözleşmenin etki edeceği pazardır. Sözleşme'nin konusunu bağımsız satış sonrası pazarına yapılan *starter* aküleri oluşturmaktadır. MUTLU tarafından üretilen farklı markalı aküler teknik özellikleri bakımından bazı farklılıklar içerse de kullanım amacı ve niteliklerinin aynı olduğu, marka gruplarının arasındaki temel farklılığın fiyat noktasında ortaya çıktığı ifade edilmiştir. Mutlu akü markasının tüketici nezdinde yüksek kalite algısı bulunan satış noktalarından (örneğin zincir servis istasyonları) Çelik-Kurt grubu ve Povver-Golden grubu akülerin ise sosyo-ekonomik durumlarına göre farklı tüketicilere hitap eden satış noktalarından sağlanabildiği tespit edilmiştir. Buna ek olarak tüketicilerin alım gereksinimlerinin farklı özelliklerde satış noktalarına ihtiyaç duyduğu, örneğin, bazı

tüketicilerin akü alımlarını oto elektrikçisi olan satış noktalarından yaparken diğerlerinin lastik değişim noktalarından yapabildiği belirtilmiştir. Bu itibarla marka gruplarına göre farklı dağıtım ağı kurulması gereksinimi ortaya çıkmaktadır.

- (22) Yukarıdaki açıklamaların ışığında MUTLU'nun üretimini yaptığı akü markaları arasında talep açısından farklılaşma olabilmektedir. Bununla birlikte arz ikamesi açısından bakıldığında ürünler birbirine ikame durumdadır.
- (23) Rekabet Kurulunun, Mutlu Holding'in Metair International Holdings Cooperatief U.A. tarafından devralınmasına ilişkin 21.11.2013 tarihli ve 13-64/901-381 sayılı kararında, ilgili ürün pazarı genel olarak "akü pazarı" şeklinde tanımladıktan sonra akü pazarı, "endüstriyel akü pazarı" ve "otomotiv akü pazarı" olarak iki alt pazara ayrılmıştır. Ardından otomotiv akü pazarının;
- Araç üreticilerine üretimlerinde kullanılmak için yapılan akü satışları (OEM),
 - Yenileme pazarına yapılan satışlar;
 - Araç üreticileri, yetkili servisler ve ekipman servislerine yapılan akü satışları (OES)
 - Bağımsız satış sonrası pazarına yapılan satışlar (IAM)
- şeklinde alt pazarlara da ayrılabilmesi belirtilmiştir.
- (24) Sonuç olarak başvuru konusu işlem kapsamında MUTLU tarafından üretilen ürünler arasında talep açısından bazı farklılıkların olduğu bununla birlikte arz ikamesinin bulunduğu anlaşılmış ve ilgili ürün pazarı "bağımsız satış sonrası pazarına yapılan otomotiv aküleri satışı" olarak tanımlanmıştır.

G.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (25) İlgili coğrafi pazar, rekabet koşullarının homojen olduğu bölge olarak ifade edilebilir. Bu pazarların belirlenmesinde temelde teşebbüslerin ürün ve hizmetlerin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri bölgeler temel alınmakla birlikte, rekabet koşullarının ilgili bölge içinde homojen olması ve bu koşulların komşu bölgelerden kolayca ayrılacak ölçüde farklı olması aranmaktadır.
- (26) İlgili ürünlerin tüm Türkiye'de dağıtım, pazarlama ve satışının yapılabileceği ve ülke genelinde bölgeler arasında rekabet koşullarında belirgin farkların olmadığı göz önüne alınarak ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tanımlanmıştır.

G.4. Değerlendirme

G.4.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi ve 2017/3 sayılı Tebliğ Kapsamında Değerlendirme

- (27) Sözleşme'nin 3. maddesine göre distribütör, MUTLU ürünlerini Sözleşme'nin 4. maddesi çerçevesinde belirlenen il ve/veya ilçelerdeki müşterilere ihale şeklinde veya başka bir şekilde pazarlaması, tanıtımı, dağıtımı ve satışına yönelik faaliyetlerini münhasıran yürütme yetkisine sahip olmaktadır. Anlaşmanın amacı bakımından üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki veya daha fazla teşebbüsün taraf olduğu anlaşmalar dikey anlaşma olarak adlandırılmaktadır. Bu çerçevede dikey nitelikli olduğu anlaşılan ve alıcıyı atandığı münhasır bölgede aktif satışlar bakımından tek yetkili olarak belirleyen Sözleşme'nin Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu görülmektedir.
- (28) Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan muaf tutulabilmesi için öncelikle 2017/3 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanıp yararlanmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Yeni motorlu taşıtların alımı, satımı

veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmalar dikey sınırlamalar içermeleri halinde bu Tebliğde düzenlenen koşullara uymak kaydıyla grup muafiyetinden yararlanabilmektedir.

- (29) 2017/3 sayılı Tebliğ'e göre muafiyet hükümleri, Tebliğ'deki koşulları taşıması kaydıyla sağlayıcının motorlu taşıt veya yedek parça ya da bakım ve onarım hizmeti sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %30'u geçmemesi durumunda uygulanmaktadır. Bu noktada MUTLU'nun "bağımsız satış sonrası pazarına yapılan otomotiv aküleri satışı" olarak tanımlanan ilgili ürün pazarındaki pazar payına bakıldığında, Bildirim Formunda bildirilen pazar payı oranlarına göre, son dört yıl boyunca hem adet bazlı hem tonaj bazlı satışlara göre pazar payının %30'un üzerinde olduğu görülmüştür. Bu nedenle bahse konu anlaşmanın 2017/3 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanması mümkün değildir. Bu durumda Sözleşme'nin Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulabilmesi için 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet koşullarını karşılayıp karşılamadığının ele alınması gerekmiştir.

G.4.2. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (30) Başvuru konusu Sözleşme MUTLU tarafından üretilen ürünlerin müşterilere pazarlanması, tanıtımı, dağıtımı ve satışına yönelik faaliyetleri yürütmesine ilişkin ALACAKAYA'ya verilen hak ve yükümlülükleri düzenlemektedir. İlgili Sözleşme'nin tip sözleşme olduğu, Kurumdan muafiyet alması durumunda Mutlu ve Halk markalı akülerin dağıtımı için yetkilendirilecek diğer distribütörler ile ve aynı zamanda MUTLU tarafından üretilen Çelik grubu ve Povver grubu akülerin dağıtımı için yetkilendirilecek diğer distribütörler ile imzalanması planlanmaktadır.

- (31) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde;

"Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4 üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir:

- a) *Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,*
- b) *Tüketicinin bundan yarar sağlanması,*
- c) *İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,*
- d) *Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması,"*

hükmü yer almaktadır.

- (32) Bu hüküm çerçevesinde bir anlaşmanın bireysel muafiyet alabilmesi için yukarıda belirtilen dört şartın kümülatif olarak sağlanması gerekmektedir. Dolayısıyla Sözleşme'nin bu dört şartı sağlayıp sağlamadığına ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması

- (33) Bir anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan muaf tutulabilmesi için öncelikle anlaşma konusu malın üretimi ve dağıtımı ile ilgili olarak bir gelişme veya iyileşme olması ya da ekonomik veya teknik gelişme sağlanması gerekmektedir. İlgili bentte kastedilen iyileşme ve gelişmelerin, sadece teşebbüslerin kendi açılarından sağlayacakları menfaat veya kazanç şeklinde değil, aynı zamanda ekonomiye yapacakları somut katkı şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Bu kapsamda somut olayın

özelliklerine göre değişmekle birlikte genel olarak üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması gibi hallerin varlığı halinde muafiyetin ilk koşulunun sağlandığı ileri sürülebilmektedir.

- (34) Sözleşme ile birlikte MUTLU bölgesel münhasırlığı içeren bir dağıtım sistemi kurmayı öngörmektedir. Bildirim Formunda; akü sektörünün kendine özgü yapısı nedeniyle sağlayıcılar ile distribütörler arasında akdedilen dikey anlaşmaların büyük bir çoğunluğunda bölgesel münhasırlık sistemine yer verildiği, MUTLU'nun diğer rakiplerinin büyük çoğunluğunun da bölgesel münhasırlık sistemini uyguladığı ifade edilmiştir. Bu sistem sayesinde bölgelerde yer alan her bir il ve ilçedeki çok sayıda satış noktasına ayrı ayrı dağıtım yapılması yerine tek bir dağıtıcı üzerinden dağıtım yapılarak dağıtım maliyetlerinin düşürüleceği, MUTLU'nun distribütörlerine yönelik yapacağı personel harcamalarının, depo kiralama ve finansman maliyetlerinin azalacağı öngörülmektedir.
- (35) Bildirim Formunda akü satışlarının mevsimsel durumlardan etkilendiği, kış aylarında araçların ateşleme sistemlerinin daha fazla enerji tüketmesi nedeniyle akü satışlarında artış yaşandığı, yaz aylarında ise satışların düştüğünün gözlemlendiği belirtilmiştir. Münhasır dağıtım sistemi sayesinde talebin dalgalanma gösterdiği dönemlerde düzenli arz imkânının temin edileceği ve araç satışının düşük olması nedeniyle talebin az olduğu, bu nedenle dağıtım yapılmasının tercih edilmediği en uç noktalara hızlı ve etkin şekilde arzın sağlanacağı dile getirilmiştir.
- (36) Bölgesel münhasırlık sistemi kapsamında MUTLU, distribütörlerin kendilerine ve müşterileri olan yetkili satıcılara yaptıkları yatırımları Sözleşme'de yer alan pazarlama iskontosu, saha organizasyon primi, filo satış primi, resmi daire ihale primi gibi çeşitli prim ve destek uygulamaları ile teşvik ederek, distribütörlerin yatırım güdülerini artırmalarını hedeflemektedir. Bölgesel münhasırlık sistemi kapsamında ayrıca distribütörler, kampanyalar ve satış noktalarının müşterilerce tanınmasına ve tercih edilebilir olmasına yönelik olarak reklam vb. yatırımlar yapabilecektir. Bildirim Formunda münhasır dağıtım sisteminin getirdiği bölgesel koruma sayesinde, herhangi bir yatırım yapmayan rakip distribütörlerin söz konusu faaliyetlerden faydalanması şeklinde ortaya çıkan bedavacılık sorununun önüne geçileceği ifade edilmiştir.
- (37) Muafiyet konusu başvuru kapsamında öngörülen münhasırlık sistemi sayesinde, ulaşımın zor olduğu ve coğrafi engellerin bulunduğu bölgelere dağıtım yapılmasına yönelik güdünün artmasıyla birlikte, bu yapının bir geri dönüşü olarak elde edilen gelirler atık toplama hizmetinde yatırım kaynağı olarak kullanabilecektir. Her ne kadar atık akülerin kime satılacağı hususunda serbestlik bulunsa da, bunların satılmasına ilişkin güvence verilmesi, distribütörlerin herhangi bir araştırma maliyetine katlanmaksızın etkin bir atık akü toplama kanalına dâhil olmasını sağlayacaktır.
- (38) Bu çerçevede yukarıda sayılan ve Sözleşme'nin uygulanmasıyla ortaya çıkması öngörülen etkinlikler nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer verilen koşulun sağlandığı kanaatine varılmıştır.

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması

- (39) Bir anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulabilmesi için aranan ikinci koşul ise (a) bendinde sayılan koşulun gerçekleşmesi sonucunda ortaya çıkan faydadan tüketicilerin de yarar sağlamasıdır. Nitekim fiyat seviyesinde yaşanan düşüş, satış sonrası hizmetin etkinleşmesi, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne erişiminin

kolaylaşması, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi haller tüketicinin elde edeceği yarar kapsamında değerlendirilebilmektedir.

- (40) Bildirim Formunda yer alan açıklamalar çerçevesinde başvuru konusu dağıtım sistemi ile distribütörlere isteğe bağlı faaliyetlerinde destek ve satış miktarlarını artırmaları amacıyla pazarlama iskontosu, saha organizasyon primi, filo satış primi, resmi daire ihale primi gibi indirim ve primler sağlanacaktır. Distribütörler eğitilmiş personellerden yararlanacak ve hatta personel ve müşterilere yönelik olarak ürünlerin dağıtım, satışı ve tanıtımına ilişkin seminer ve kurslar düzenlenecektir. Bu çerçevede MUTLU ürünlerinin satış noktalarında bulunurluğunun artması, arıza taleplerine geri dönüşlerin hızlanması, müşteriye sunulacak hizmet kalitesinin ve müşteri memnuniyetinin artması öngörülmektedir. Bildirim Formunda sevkiyat performansındaki artışa bağlı olarak dağıtım maliyetlerinde yaşanacak düşüşün, yetkili satıcı ve nihai kullanıcılara fiyat düşüşü olarak yansıtılabileceği belirtilmektedir. Buna ek olarak, atık akülerin toplanmasında sağlanan verimlilik sayesinde çevre kirliliği ile daha etkin mücadele edileceği ifade edilmektedir.
- (41) MUTLU ile ALACAKAYA arasında imzalanan Sözleşme’de MUTLU ürünleri için tüketicilere iki yıl, tacir son kullanıcılara ise bir yıl garanti süreleri uygulanacağı hükmü bulunmaktadır. Bildirim Formunda yer alan bilgilere göre, garanti süresince yetkili servis hizmetlerinden yararlanılmasına imkân tanınmaktadır. Bu durumun da, tüketici nezdinde satın alınan ürüne güveni ve tüketici mağduriyetlerinin giderilmesini sağlayacağı belirtilmektedir.
- (42) Bu açıklamalar çerçevesinde, 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer verilen koşulun da karşılandığı kanaatine ulaşılmaktadır.

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

- (43) İlgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkıp kalkmadığı değerlendirilirken dikkate alınması gereken en önemli husus, anlaşma taraflarının ilgili pazardaki gücü ve pazarın anlaşma öncesindeki yapısıdır. Bir teşebbüsün pazardaki gücünü değerlendirirken, ilgili teşebbüsün ve rakiplerinin pazardaki konumu, pazarın yapısı, giriş ve büyüme engellerinin olup olmadığı ve alıcıların gücü önem kazanmaktadır.
- (44) İnceleme kapsamında ilgili ürün pazarı “bağımsız satış sonrası pazarına yapılan otomotiv aküleri satışı” olarak belirlenmiştir. Dosya mevcudundan yola çıkarak tarafların pazar payları incelenmiş ve pazarda faaliyet gösteren en büyük oyuncu olan MUTLU’nun pazardaki payının %(.....) arasında olduğu, en yakın rakibinin pazar payının ise yaklaşık %(.....) olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte tek başına pazar payına bakmak yeterli olmayıp pazarın yapısına, pazara giriş ve büyüme engellerine de bakmak gerekir.
- (45) Pazardaki giriş engelleri incelendiğinde hukuki giriş engelleri açısından ilk karşılaşılan husus Atık Pil Ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği olmaktadır. Bu Yönetmelik’e göre akü üreticileri Yönetmelik’te gösterilen hedefler doğrultusunda atık akülerin toplanması, geri kazanımı ve bertaraf edilmesini sağlamla yükümlüdür. Aynı Yönetmelik’in 29. maddesi uyarınca atık akülerin %90 oranından az olmayacak şekilde toplanması, geri kazandırılması ve bunlara ilişkin belgelerin her yıl depozito müracaatıyla birlikte T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunulması zorunludur. Söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmesi amacıyla akü üreticileri kendi atık toplama sistemini kurabileceği gibi hâlihazırda faaliyet gösteren diğer atık akü yönetim sistemine dâhil olabilmektedir. Bu

çerçeve ile ilgili Yönetmelik yasal giriş engeli teşkil edecek nitelikte bir maliyet getirmemektedir.

- (46) Diğer yandan Bildirim Formunda akü üretimi için gerekli kurşun, kurşun monoksit, sülfürik asit ve diğer hammaddelerin yurtiçi ve yurtdışı tedariki açısından hiçbir engelin ya da kısıtlamanın bulunmadığı ifade edilmiştir. Ayrıca sektörde kapasite kullanım oranlarının %50-60 olduğu, üretilen ürünün homojen nitelikte olduğu, tüketicilerin marka bağımlılığının bulunmadığı, alıcıların sağlayıcı değiştirme imkânlarının yüksek olduğu belirtilmiştir. Kurul'un 21.11.2013 tarihli ve 13-64/901-381 sayılı kararında, akü pazarındaki ihracatın yoğun olduğu, dünyanın önde gelen akü üreticilerinin pazara yeni girdiği, piyasaya giriş bakımından herhangi bir engelin bulunmadığı, akü pazarının teknolojik yeniliklere açık olması nedeniyle dinamik bir pazar olduğu, ithal ürünlerin akü pazarında önemli bir yere sahip olduğu ve özellikle yenileme pazarında (OES ve IAM) kolay yer edinebildiği ifade edilmiştir.
- (47) Pazarın yapısına ek olarak Bildirim Formunda distribütör için rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmediği ifade edilmektedir. Sözleşme'de ALACAKAYA'nın ilgili ürünleri MUTLU ya da diğer akü sağlayıcılarından tedarik edebileceği, yalnızca asgari miktar ve çeşitlerde stok tutmayı taahhüt ettiği, söz konusu asgari stok miktarının ALACAKAYA'nın bir önceki yılda yaptığı alımların (.....) fazla olmayacak şekilde hesaplanacağı belirtilmiştir. Bu çerçevede distribütörlerin MUTLU'nun münhasır dağıtıcılığını yaparken aynı zamanda rakip firmaların da dağıtımını gerçekleştirebilmesi mümkündür. Dolayısıyla distribütörlerin diğer sağlayıcılara erişiminin engellenmesi söz konusu değildir.
- (48) Bildirim Formunda yer alan açıklamalara göre ALACAKAYA'nın rakip firmaların ürünlerini dağıtabilmesine ek olarak, ilgili mevzuat uyarınca topladığı atık aküleri kendi seçeceği herhangi bir veya birden fazla geri kazanım kanalı aracılığıyla toplaması konusunda da sınırlama bulunmamaktadır. Ayrıca Sözleşme'nin süresinin bir yıllık olması ve sürenin sonunda Sözleşme'nin tarafların yazılı anlaşması ile yenilenecek olması; belirlenen bu uzun olmayan sürenin sonunda dağıtıcıların istedikleri sağlayıcıya geçişini kolaylaştırmaktadır.
- (49) Markalar arası rekabete ilişkin yukarıdaki açıklamalara ek olarak, her bir marka grubunun kendine özgü özelliklerine göre kurulan dağıtım ağları ve yalnızca ilgili marka grubunun dağıtımına özgülenen ekipler sayesinde ilgili markanın tüketici beklentilerini karşılama ve bulunurluğunun artmasının amaçlandığı, böylelikle MUTLU akü markalarının kendi aralarında rekabetinin de artacağı öngörüldüğü belirtilmelidir.
- (50) Açıklamalar çerçevesinde 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer verilen koşulun karşılandığı kanaatine ulaşılmaktadır.

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

- (51) Bir anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinden muaf tutulabilmesi için aranan bu dördüncü ve son şarta aykırılık, ya izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanması ya da rekabetin sınırlanmasının gereğinin dahi bulunmaması halinde ortaya çıkabilecektir. Teşebbüsler, prensip olarak, anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekte yükümlüdürler. Bu noktada, anlaşma çerçevesinde elde edilmesi planlanan fayda ile rekabet kısıtlamaları arasında denge kurulması gerektiği kabul edilmektedir.

- (52) Bildirim konusu Sözleşme'de uygulanacak bölgesel münhasırlık ile akü ürününün ülkenin her noktasına arzının sağlanmasının yanında dağıtım maliyetlerinin azalması ve bu sayede de ürün fiyatlarının düşmesi öngörülmektedir. Distribütöre asgari stok bulundurma yükümlülüğü getirmekle birlikte bunun distribütörün bir önceki yılda aldığı MUTLU ürünlerinin (.....) aşmayacak olması, MUTLU ürünlerinin yanında diğer ürünlerin de tüketicilere sağlanmasına imkân vermektedir. Akü ürününün satışlarının mevsimsel koşullardan etkilendiği düşünülürken ürüne talebin azaldığı dönemlerde, araç satışlarının dolayısıyla akü talebinin düşük olduğu bölgelerde distribütörlerin satış motivasyonlarını artırmak adına bu bölgelerde faaliyet gösteren dağıtıcılara münhasırlık verilmesinin gerekli olduğu belirtilmektedir.
- (53) Bununla birlikte beklenen etkinliklerin ortaya çıkabilmesi açısından münhasırlık uygulamasının gerekli olduğu zira işletme maliyetlerinin karşılanması ve belirli ölçüde karlı faaliyet yürütülebilmesi için münhasırlık hakkına sahip distribütör tarafından yılda yaklaşık (.....) adet akü satışının yapılmasının zorunlu olduğu, bu satış rakamlarına ulaşabilmenin yolunun ise bölgede tek yetkili dağıtıcı olarak faaliyet gösterilmesi olduğu ifade edilmiş, aksi takdirde distribütörlerin gerekli depo, personel harcaması ve diğer yatırımları karşılayamayacağı dile getirilmiştir. Bu durumda belirtilen bölgedeki distribütörün yaptığı yatırımların geri dönüşünü alabilmesi için tek yetkili dağıtıcı olması önemlidir. Ayrıca münhasırlık sistemi sayesinde bedavacılık sorunun önüne geçilmek istenmektedir.
- (54) Son olarak öngörülen münhasır dağıtım sistemi çerçevesinde pasif satışa engel olunmadığı ve MUTLU tarafından yayımlanan fiyat listelerinin tavsiye niteliğinde olduğu, dolayısıyla distribütörlerin bu listelere uyup uymama konusunda serbest oldukları anlaşılmaktadır.
- (55) Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında, bildirim konusu Sözleşme ile öngörülen münhasır dağıtım sistemi kapsamında; distribütörlerin yetkili oldukları bölge dışında aktif satışları sınırlanmakla birlikte pasif satışlarına sınırlama getirilmediği, MUTLU tarafından yayımlanan fiyat listelerinin tavsiye niteliğinde olduğunun ve distribütörlerin bu fiyatlara uyup uymama konusunda serbest olduklarının Sözleşme'de açıkça yer aldığı, herhangi bir rekabet etmeme yükümlülüğünün bulunmadığı, asgari stok tutma yükümlülüğünün dağıtıcının bir önceki yılda yaptığı alımlarının %(.....) fazla olmayacağı dikkate alındığında, Sözleşme ile ortaya çıkan olumlu etkiler karşısında rekabetin zorunlu olandan fazla kısıtlanmadığı ve Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer verilen koşulun karşılandığı kanaatine ulaşılmıştır.
- (56) Sonuç olarak, bildirim konu Sözleşme'ye, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasındaki koşulların tümünü sağlaması nedeniyle, bireysel muafiyet tanınabileceği kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

(57) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- Mutlu Holding A.Ş. ile Alacakaya Petrol Ürünleri İnşaat Otomotiv Servis Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. arasında imzalanan ve başka distribütörlerle de tip sözleşme olarak imzalanması planlanan Distribütörlük Sözleşmesi'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna,
- Söz konusu Sözleşme'nin 2017/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamadığına,
- Bununla birlikte, söz konusu Sözleşme'ye, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen tüm koşulları karşılaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmasına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.